

giku njihovog slijeda u kontekstu jednog, neosobenog življenja. Prividno, dakle, riječ je o dnevničkim zapisima, no suštinski postulati ove proze su mnogo veći. Zagonetka bitisanja, odgonetana je u mikro strukturi jedne sedmodnevice. U osnovi pripovjedačkog postupka je imperativ brojanja ili bolest brojanja kao velika metafora kojom smo svi smrtno zaraženi.

Knjiga PONEDELJAK, UTORAK, SREDA, ILI BOLEST BROJANJA sasvim sigurno više obogaćuje corpus mlade srpske proze od nekoliko prethodnih proznih knjiga objelodanjenih u okviru ove edicije.

reagovanja

religije prošlosti drugi put

aleksandar bošković

Autoru knjige (pa još prve u životu) mora biti dragod kad pročita tako ozbiljan i kritičan prikaz njegovog dela, kakav je onaj Vladimira Momčilovića (»Religije prošlosti«, POLJA br. 359. novembar 1988, str. 548–549). Međutim, u ovom prikazu knjige Majanska religija ima i netačnosti i nepreciznosti, koje mi se (kao autor) olako stavljaju »na dušu«.

Radi potpunijeg informisanja, pozabaviju se samo »sitnjim i krupnjim nedostacima, greškama i nepreciznostima«, jer opštije primedbe (slagao se ja sa njima ili ne) predstavljaju isključivo pravo autora prikaza, i kao takve mogu da mi budu od koristi. (Mada ču, moram priznati, naslov vrlo rado promeniti u »Život i verovanja pretkolumbovskih naroda Mezoamerike« ako autor prikaza zna nekoga ko će je pod tim naslovom objaviti.)

Smisao prve ovakve primedbe (odnosi se na str. 10 knjige) ne razumem, jer mada je Venera imala najveću važnost u astronomskim osmatranjima, u delu u kome pišem o kalendaru i astronomiji jasno stoji: »Maje su posebno pratili kretanje nebeskih tela, pre svega Sunca i Venere, ali i Marsa, Jupitera, Saturna i nekih sazvezđa (...)« (str. 72). I sâm Dejvid Keli (koji se u prikazu navodi kao jedan od dva najveća poznavaca majanskog kalendara) tvrdi da je majanski kalendar pre svega po pažnji koja se poklanja kretanju Venere nalik na drevni kineski (nisam stručno ospozobljen da se bavim poređenjima kineskog i sumerskog – uostalom, u knjizi je jasno o čemu govorim). Što se tiče gradova – država, prihvatom stav profesora Adamsa, kao jedan od poslednjih (1984.) originalnih doprinosa u ovoj oblasti istraživanja – a izgleda da je ovo samo jedno od mesta gde se između mene i Vladimira Momčilovića (u daljem tekstu: VM)* nesporazumi zasnivaju na korišćenju različitih izvora. Tačno je da na strani 11 ne navodim da je *tonalpoualj* naziv svete godine od 260 dana kod Asteka – ali nigde ne stoji da su je Maje tako zvali. Staviše, ne zna se koji su oni izraz koristili – i nije fer da VM navodi *netačan* naziv *colkin*. Ovaj naziv je izmislio tridesetih godina Vilijem Gejts kao

Rezimirajmo kratko!

Nova postava žirija Matičine edicije »Prva knjiga« je u svojim prvim potezima, između ostalog, bila u situaciji da namiri neka, najblaže rečeno dugovanja starog uredništva. Konačni rezultati takvog postupka su više nego zadovoljavajući i samim tim ohrabrujući. Ova kvalifikacija se odnosi i na knjige UŽAS I LEPOTA SMEHA Zorana Subotićkog, odnosno POZORIŠTE IRACIONALNOG Duška Babića koje će biti posebno tretirane na stranicama ovog časopisa. Učinili se u narednom periodu nešto više na planu plasmana, propagande knjiga i tretmana autora uopšte edicija će bitno dobiti i na ugledu i na kvalitetu.

Ne razumem primedbu da se suviše često povodim za istraživanjima Koua i Leon-Partije. (S obzirom na renome ovih stručnjaka, ovačko kako je iznesena mogu je shvatiti i kao kompliment – nema veze sa ovim, ali moram da pomenem da je baš Kou nedavno kritikoval neke moje stavove koji previše »odudaraju od »njegove linije.«) Nije istina da Majama pripisujem ono što je utvrđeno za Asteke – posebno mi je neshvatljiva primedba o Kecalkoatl, koji je *totečki* bog kasnije preuzet od Majja i Asteka (kao Kukulkan – dakle, majansko ime – se pominje na str. 73 knjige). Naravno da će Kecalkoatl nazivati Kecalkoatlon – kako bih ga inače zvao? To što su neki istraživači pre više decenija u predstavama boga nazivanog »Principal Bird Lord« ili *Harpy Eagle God* videli Kecalkoatla – i što su nova ikonografska istraživanja vrlo jasno demantovala – nije moj problem.

Isključivo je pravo autora da vrši izbor radova i autora koje će pomenuti i onih koje će koristiti u svom radu, i ne vidim u čemu je tu problem. Što se tiče »problematičnog« navedenja mojih radova »u pripremi koji će biti objavljeni tek 1989. godine (!)«, smatram svojim elementarnim pravom da navedem i tekstove čije sam delove koristio u knjizi (dakle, u izvesnoj meri, prepisujući sam od sebe) – a koji će se zbog tempa izlaženja publikacija koje ih objavljaju pojaviti posle izlaska knjige. Nepoznavanje ruskog jezika mi zaista predstavlja prepreku kada je reč o sovjetskim majanistima, ali opet VM ne uzima u obzir činjenicu da je Knorozov korišćen sa tekstom relevantnim za temu knjige – majanskim panteonom – kao i to da su njihovi radovi (uz sru dožno poštovanje prema Knorozovu i Guljajevu) ponekad precenjeni. U eventualnom drugom izdanju moje knjige svakako bih razmotrio još jedan rad Gujlajeva, za koji nisam znao pre godinu dana.

Iz teksta knjige sasvim je jasno da na strani 29 ne govorim (pozivajući se na Koua kao autoritet) o nepostojanju sveštenika u Mezoamerici, već samo o njihovom nepostojanju u »klasičnom« periodu, što ovu primedbu čini sasvim deplasiranom. Bio sam toliko oprezan da navedem da »oko 1328. na istorijsku pozornicu stupaju Mešika Asteci«, čime nisu isključeni ni Klavilero (1325) ni Saagun (1323) – uzgred, ovaj poslednji se smatra *osnovnim* kulturno-istorijskim izvorom za proučavanje Asteka. Prilikom se pozivam na autoritet Najdžela Dejvisa, čije podatke danas prihvata velika većina meksičkih i sve više evropskih i američkih istraživača. Ma koliko legende pomera dolazak Asteka u prošlost, ne mislim da su ovakva pomeranja relevantna u onoj meri u kojoj im VM pridaže značaj.

Za mene je potpuno nov podatak o početnom danu majanskog kalendara. Ponovo, smatram da se podatak koji navodim može proveriti u knjigama u Univerzitetskoj biblioteci (ne samo Kou, već i Hammond, Schele i Miller, Edmonson, Culbert, Morley, da ne pominjem druge).

Na strani 109 naveden je izvor za prevod reči *maseualji* koja se nalazi na str. 110, i do danas niko nije osporio da je ovo doslovno (dakle, ne prenosno) značenje.

Prihvatom primedbu da su »Reference i Bibliografija« preobimni, međutim, razlog za ovo je pre svega to što odbijam da po dobrom starom jugoslovenskom običaju »kradem« tuđe reči (misli, rečenice, itd.). Osim direktnih (prepostavljaju da VM na njih misli kad govoriti o korišćenoj literaturi) tako postoje i *indirektnye reference*: ako se neko ubuduce bude ba-

gaudeamus

NARUDŽBENICA

Ovim neopozivo naručujem primerak godišnje preplate na studentski list "GAUDEAMUS". Godišnja preplata na GAUDEAMUS je 10.000 dinara.
Po uplati na žiro-račun 65700-678-30778 (sa naznakom za "GAUDEAMUS") uplatnicu (peti primerak) zajedno sa ovom naručbenicom poslati na adresu LIST STUDENATA NOVOSADSKOG UNIVERZITETA "GAUDEAMUS", Velika Vlahovića 3 (IV sprat) 21000 Novi Sad
Ime i prezime _____

Adresa _____

vio ovom problematikom biće mu jasno o čemu je reč, a ako se niko ne bude bavio besmisleno je bilo opterećivati čitaoca baš svim upućivanjima. Cinjenica je, ipak, da usled »tehničkih razloga« (prebacivanje delova bibliografije iz različitih kompjuterskih programa) u ovom delu knjige postoji desetak naslova koji *nisu korišćeni*. Inače, ovaj deo se odnosi isključivo na naslove koji su direktno korišćeni u radu na knjizi, a ne na postojeću literaturu – posebno ne na onu koja obraduje područja kojih se malo ili nimalo dotičem u knjizi. Lista autora koje sam »prenebregao« je ipak malo predugačka i donosi i imena onih čiji su radovi beznađeno zastareli, ali neću sada u to ulaziti – i VM ima pravo na izbor autoriteta na koje se poziva.

aleksandar kelić

Konačno, u prikazu postoji i jedna »dopuna« knjige koja nije tačna. Radi se o granici Mezoamerike. U stvarnosti je reč pre svega o *kulturnom* a ne geografskom određenju, ali ipak moram napomenuti da:

- 1/ reka Lempa u Salvadoru nije južna granica, jer na jugu u Mezoameriku spada i pacifička obala Nikaragve i severozapadna Kostarike (kao i *ceo* Salvador!)
- 2/ reka Ulua u Hondurasu nije zapadna granica, jer se *istočno* od ove reke nalaze i veliki majanski centri Plaja de los Muertos i Jaramuela
- 3/ prvi put čujem za istočnu granicu »na istoku reka Panuko oko svog ušća u Belizeu (nekadašnji Britanski Honduras)«. Ako nije reč o štamparskoj grešci, voleo bih da saznam gde se u Belizeu nalazi ova reka. Ako je reč o grešci, Panuko može predstavljati severnu granicu (ona utiče u Meksički zaliv, oko 1200 km severozapadno od Belizea) iznad Doline Meksika – ali to opet nije tačno, jer na severu Mezoamerika obuhvata zapadne padine planine Siera Madre Okidental i pacifičku obalu Meksika do 24 stepena severne geografske širine.

odlaženje stanka gjurić

SALZBURG

poslednji dan u salzburgu; nepredvideno: ponedeljak. šetnja. teško se vratiti čak i u mislima dvijesto godina unazad u zanosnu sjetu popodnevnih šetnji. iz ovu buku i gotovo neprohodnost zbog silnih turista što nahrliše kao ose da upiju u sebe sve do anonymog kamena, to je ustvari nemoguće.

a tko bi samo djelić neba u uličici širine dječjeg raskoraka? i mozarta treba progutati zajedno s koljevkom i violinskim ključem i sumnjivim pramenom sivkaste kose. padnite u postelju i ne budite se barem do slijedećeg stoljeća. a zatim: kamen po kamen natrag; i ubrat će vas kao bijele.

ODLAŽENJE

zaciјelo si krenula njoj u susret, ne zastajkuješ, žuriš postati sićušnom zjenicom u središtu slike. svi su zidovi otvoreni i meki, meso kroz koje se može kliznuti i ispratiti te, kao kad puževi u snu napuštaju kuće.

ČAROBNJAK I SAN

sve je smrvljeno do prašine u san. raspolažem vječnošću koju mogu obuhvatiti jednim gutljajem, i što će mi onda dan u kojem ne krvarim, probodena kopljem, kad se u njemu ne mogu razbiti. netaknuta do budnosti osmijeha lutke, samo u snu svoje potrebe mogu raspiriti il obuzdati sjećanjem koje poput čarobnjaka utiskuješ u mene do uvijek sasvim sviježu ranjenosti.

PITOMOST I PUSTOLOVINA

bila to istina ili laž jednako češ je podnijeti, taj ponudeni bonbon progutati ravnodušno zgrabiti dalje. jednakom težinom kapnut će u tebe i orositi; neosjetna igla, bezbolni ubod u stabilnom krvotoku. ne bi li te uvjerile u hladnu pitomost budućnosti, tvoje se bojazni opasno ostvaruju, dok neko jučer je pustolovina.

ORGANIZACIONI ODBOR FESTIVALA
JUGOSLOVENSKE POEZIJE MLADIH
TITOVRBAS

r a s p i s u j e

KONKURS

za učešće na dvadesetprvom festivalu jugoslovenske poezije mlađih, koji će se održati 18, 19 i 20. maja 1989. godine u Titovom Vrbasu.

Pokrovitelj Festivala je SOUR PIK »Vrbas« u Titovom Vrbasu.

USLOVI:

- pravo učešća imaju mlađi do 27 godina, sa po dve, do sada neobjavljene, pesme na jezicima naroda i narodnosti Jugoslavije;
- pesme se potpisuju šifrom;
- sa pesmama autor istovremeno dostavlja (u posebnoj koverti) sledeće podatke: ime i prezime, adresu, datum i mesto rođenja;
- pesme se šalju zaključno do 5. aprila 1989. godine u 10 kucanih primeraka na adresu:

Festival jugoslovenske poezije mlađih, ulica M. Tita 87, 21460 Titov Vrbas, sa naznakom za Konkurs;

- učesnici čije pesme Stručni žiri odabere za završni deo Festivala biće pismeno obavešteni do 10. maja 1989. godine;
- pesme koje odabere Stručni žiri biće objavljene u festivalskim publikacijama bez naknade;
- rukopisi se ne vraćaju.

Na Festivalu će biti dodeljene tri nagrade Stručnog žirija:

I nagrada	300.000.- din.
II nagrada	200.000.- din.
III nagrada	100.000.- din.

ORGANIZACIONI ODBOR FJPM

časopis za kulturu, umetnost i društvena pitanja, novi sad, katolička porta 5, telefon (021) 28-765

ureduju: ljubiša despotović, silvija dražić, zoran derić, petru krdu, alpar lošonc, miroslav radojković i saša radonjić ☆ glavni i odgovorni urednik franja petrinović ☆ tehnički i likovni urednik cvetan dimovski ☆ sekretar redakcije ljiljana jokić ☆ lektor sanja štefan ☆ članovi izdavačkog saveta: bosiljka bojančić (predsednik), tanja đurić, biljana cvetković, rada čupić, dušan radak, dušan mihailović, dušan patić, danica grubač, simon grabovac (delegati šire društvene zajednice) radmila gikić, radmila cvijanović lotina, vladimir kopić, franja petrinović i ćedomir keco (delegati izdavača) ☆ izdaje nišro »dnevnik«, novi sad, bulvar 23. oktobra 31 ☆ direktor nišro »dnevnik«: jovan smederevac ☆ osnivač pokrajinska konferencija saveza socijalističke omladine vojvodine ☆ časopis finansira sizi kulture vojvodine ☆ rukopise slati na adresu: redakcija »polja«, novi sad, poštanski fah 220, žiro račun 65700—603—6324 nišro »dnevnik« oour »redakcija dnevnika«, sa naznakom za »polja« (godišnja pretplata 15.000 dinara, za inostranstvo dvostruko) ☆ na osnovu mišljenja pokrajinskog sekretarijata za nauku i kulturu broj 413—152/73 časopis je oslobođen poreza na promet proizvoda i usluga ☆ tiraž 2.000 primeraka

Polja